

GEOGRAFÍA URBANA

INTRODUCCIÓ

- 1. Objecte del curs. Què s'entén per Geografia Urbana. evolució dels conceptes i tendències .
- 2. Les fonts per l'estudi de la geografia urbana.

LA FORMACIÓ DE L'ESPAI URBÀ

EL FENÒMEN URBÀ AL MÓN

- 3. Tendències actuals de la urbanització . Creixement diferencial per regions . Dialèctica Nord-Sud
- 4. L'expansió capitalista i el desenvolupament de l'estat com a factors de creixement urbà .
- 5. La xarxa mundial de ciutats . Funcions de la metròpolis ccontemporània.

L'ESTRUCTURA DE LA CIUTAT CAPITALISTA . AGENTS I MECANISMES

- 6. Definició dels agents urbans. Estratègies , i conflictes.
- 7. La formació de la renda urbana. La renda absoluta i la renda diferencial. Característiques del mercat del sòl urbà. L'especulació del sòl.
- 8. La producció de l'espai urbà . La industria de la construcció i el mercat inmobiliari.

L' ESTRUCTURA DE LA CIUTAT CAPITALISTA. ASPECTES MORFOLÒGICS

9. Diferenciació funcional de l'espai urbà . Les àrees de producció, d' intercanvi, de consum i de gestió.
10. La població i la segregació social de l'espai urbà. Anàlisi de les desigualtats (econòmiques, ètniques, culturals , de gènere) i de la seva projecció espacial.

LA CIUTAT ALS PAÏSOS CENTRALIS

LA FORMACIÓ DE LA CIUTAT CONTEMPORÀNIA

11. El model compacte urbà-industrial de l' etapa fordista. Economies d' aglomeració, i consolidació de les àrees metropolitanes . Els governs metropolitans. Els plans d' urbanisme.
12. La ciutat postindustrial. De la ciutat compacte a la ciutat difusa. El model d' acumulació " flexible" . La transformació de la base econòmica de les ciutats . Conseqüències demogràfiques, socials i urbanístiques.

LA CIUTAT DE L'EUROPA OCCIDENTAL

13. Característiques de la urbanització. Funcions i sistemes de ciutats. La "megalópolis" europea.
14. El paisatge urbà . Administració i planificació de les ciutats.

EL PROCES HISTÒRIC D' URBANITZACIÓ

14. La ciutat antiga i medieval. La ciutat mercantilista . La ciutat-fàbrica de la primera etapa capitalista. L' expansió urbana de la primera meitat del segle XX.
15. Les ciutats en una Europa en transició. El nou paper de les ciutats. El " city marketing" a l' horitzó del mercat únic europeu. L' aspiració a un nou marc institucional per a una nova política urbana. Els nous problemes urbans en una Europa multicultural

ESTUDI D' UN CAS : BARCELONA

EL MEDI NATURAL

16. La situació i les condicions naturals del Pla del Barcelonés . Els riscos mediambientals.

EVOLUCIÓ DE LA URBANITZACIÓ

17. De la ciutat antiga a la ciutat manufacturera Les transformaciones urbanes de la primera revolució industrial. L' eixample Cerdà.

18. La segona revolució industrial. De la Grosse Barcelona al Pla Macià . La ciutat de la postguerra.

19. Transformacions urbanes de l' etapa de creixement econòmic de la dècada dels seixanta.

20. Crisi econòmica , canvi polític i modificacions urbanes. La Barcelona dels anys 90.

BIBLIOGRAFIA

ALBET, A. (1988): "La crisi de la gran ciutat", en *Perspectiva Escolar*, núm. 124, pp. 17-21.

ALGUACIL i altres (1988): "La Europa urbana y la crisis económica", *Alfoz*, núm 51.

ALOMAR, G. (1980): *Teoria de la ciudad*, Madrid, IEAL.

ALQUIER, F. et alii (1974): "Contribuciones al análisis contemporáneo de la renta del suelo urbano", en *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, núm. 2, pp. 1-44.

BAILLY, A.S. & RACINE, J.B. (1981): "Des géographies urbaines", en *L'Espace géographique*, núm. 2, pp. 143-152.

BASTIE, J. & DEZERT, B. (1980): *L'espace urbain*, París, Masson.

BEAUJEU-GARNIER, J (1980): *Géographie urbaine*, París, Colin.

BEAUJEU-GARNIER, J. (1985): "La Géographie urbaine française au cours des 50 dernières années", *Paralelo 37. Revista de Estudios Geográficos*, núm. 8-9, pp. 59-71.

BEAUJEU-GARNIER, J. (1987): "La géographie urbaine dans le monde" en BOSQUE MAUREL, J.: *La geografía española y mundial en los años ochenta. Homenaje a M. de Terán*, Madrid, Universidad Complutense.

BEAUJEU-GARNIER, J. & CHABOT, G. (1963): *Traité de géographie urbaine*, París, Colin (Trad. castellana Barcelona, Vicens Vives, 1970).

BLANCHARD, R. (1912): *Grenoble, étude de géographie urbaine*, París, Colin.

BLANCHARD, R. (1931): "Un mètode de Geografia urbana", en *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, núm. 428, pp. 17-35.

BONET, A. (1989): *Las claves del urbanismo*, Barcelona, Ariel.

BORJA, J. (1974): "Movimientos urbanos y estructura urbana", *Documents d'Anàlisi Urbana*, núm. 1, pp. 15-42.

BORJA, J. (1983): "Los actores sociales en la construcción de la ciudad", en *Ciudad y Territorio*, núm. 57-58.

BORJA, J. (1988): *Estado y ciudad*, Barcelona, Promociones y Publicaciones Universitarias.

BORJA, J. (1988): "Transformaciones territoriales e institucionales en la Europa actual" en *Estado y ciudad*, Barcelona, Promociones y Publicaciones Universitarias.

BOSQUE, J. (1986): "El espacio urbano. Evolución y cambio en Geografía urbana", en GARCIA BALLESTEROS, A. (ed.): Teoría y práctica de la Geografía, Madrid, Alhambra Universidad.

CAPEL, H. (1972): "La validez del modelo rank-size", en Revista de Geografía, núm. 1, pp. 121-138.

CAPEL, H. (1974): "Agentes y estrategias en la producción del espacio urbano español", en Revista de Geografía, núm. 1-2, pp. 19-55.

CAPEL, H. (1975): Capitalismo y morfología urbana en España, Barcelona, Libros de la Frontera.

CARRERAS, C. (1984): "Ciudades y geografía urbana en España desde 1950", en III Coloquio Ibérico de Geografía. Actas, ponencias y comunicaciones, Barcelona, Universitat de Barcelona, pp. 254-267.

CARTER, B. (1974): El estudio de la geografía urbana, Madrid, Instituto de Administración Local.

CASTELLS, M. (1971): Problemas de investigación en sociología urbana, Madrid, Siglo XXI.

CASTELLS, M. (1972): La question urbaine, Paris, Maspero. Traducción castellana, 1974, La cuestión urbana, Madrid, Siglo XXI.

CHABOT, G. (1972): Las ciudades, Barcelona, Labor.

CHALINE, C. (1981): La dinámica urbana, Madrid, IEAL.

CLAVAL, P. (1968): "La théorie des villes", en Revue de Géographie, núm. 8, pp. 3-56.

CLAVAL, P. (1981): La logique des villes. Essai d'urbanologie, París, litec.

COSINSCHI, M. & RACINE, J.B. (1984): "Géographie et écologie urbaine", en BAILLY, A.S. et alii (1984): Les concepts de la géographie humaine, París, Masson.

DICKENSON, J.P. et alii (1984): Geografía del Tercer Mundo, Barcelona, Omega.

DIEZ, J. (1971): "Especialización funcional de las ciudades españolas", en Ciudad y Territorio, núm. 1.

Documents d'Anàlisi Geogràfica núm 3 (1975): "Los agentes urbanos" (monográfico).

Documents d'Anàlisi Geogràfica núm 13 (1988): "Espacio, mujer y geografía" (monográfico).

Documents d'Anàlisi Urbana núm 2 (1974): "Contribución a la teoría de la urbanización capitalista" (monográfico).

DRAKAKIS-SMITH, D. (1987): *The third world city*, London-New York, Methuen.

DUBY, G (Dir.) (1980 y ss.). *Histoire de la France urbaine*, París, Seuil, 4 vols.

DWYER, D.J. (ed.) (1974): *The City in the Third World*, London, Mcmillan Press.

EINSENSTEDT, J.N. & SHACHER, A. (1987): *Society, Culture, and urbanization*, Londres, Sage.

ENGELS, F. (1974): *El problema de la vivienda*, Barcelona, G. Gili.

ESTEBAN, J. (1987): *Projectar la Ciutat Metropolitana*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona.

ESTEBAN, J. (1981): *Elementos de ordenación urbana*, Barcelona, Colegio Oficial de Arquitectos de Cataluña.

FERRAS, R. (1976): *Barcelone, croissance d'une metropole*, París, H. Champion.

GARCIA, J. & GONZALEZ, L. (1979): *Para comprender la ciudad. Claves sobre los procesos de producción del espacio*, Madrid, Nuestra Cultura.

GEORGE. P. (1969): *Compendio de geografía urbana*, Barcelona, Ariel.

GETIS, A. & GETIS, J. (1966): "Christaller's Central Place Theory", en *Journal of Geography*, núm. 65, pp. 220-226 (reproducido en DOHRS, F.C. & SOMMERS, L.M. (1970): *Economic Geography*, Nueva York, Thomas Crowell Company, pp. 342-350, trad. ciclostilada).

HARVEY, D. (1973): *Social Justice and the City*, Bungay, Juffolk, Edward Arnold. (Traducción castellana, 1977: *Urbanismo y desigualdad social*, Madrid, Siglo XXI).

HERNANDO, A. (1983): *Hacia un mundo de ciudades. El proceso de urbanización*, Madrid, Cincel.

JACOBS, J. (1969): *La economía de las ciudades*, Barcelona, Península.

JOHNSON, J.H. (1968): *Urban Geography. An introductory analysis*, Londres, Pergamon (trad. Castellana *Geografía Urbana*, Vilasar de Mar, Oikos-Tau, 1974).

KORN, A. (1963): *La historia construye la ciudad*, Buenos Aires, EUDEBA.

LACOSTE, Y. & GHIRARDI, R. (1983): *Geografía General Física y Humana*, Barcelona, Oikos-Tau.

RONCAYOLO, M. (1988): *La ciudad, Barcelona, Ediciones Paidós Ibérica, S.A.* (1ª edición italiana, 1978).

SANTOS, M. (1973): *Geografía y economía urbanas en los países subdesarrollados*, Vilassar de Mar, Barcelona, Oikos-Tau.

SANTOS, M. (1975): *L'espace partagé*, París, Genin.

SCHOLLER, P. (1954): "Objetos y problemas de la geografía urbana", en *Geographica*, julio-diciembre.

SHORT, J.R. (1984): *An introduction to Urban Geography*, Londres, Macmillan.

SHORT, J.R. (1989): *The humane city*, Oxford, Basil Blackwell.

TERAN, F. (1982): *El problema urbano*, Barcelona, Salvat.

ZARATE, A. (1984): *El mosaico urbano. Organización interna y vida en las ciudades*, Madrid, Cincel.

MÈTODE D' AVALUACIÓ

L'avaluació es basarà en:

- a) Un examen parcial (12 temes) que es realitzarà el dijous 24 de novembre
- b) Un examen final el mes de febrer
- c) Pràctiques del curs

Els apartats a) i b) serviràn per avaluar la part teòrica de l'assignatura i suposaràn el 60 % de la nota final

L' apartat c) valorarà la pàrt pràctica de l' assignatura i suposarà el 40 % de la nota final

HORES DE TUTORÍA

Despatx B9-058 (Despatx 1 de geografia)

Dimarts i dijous de 10a 11.30 i de 16.30 a 18